

nr 4. 2017

LÄSOMBUDET

>> Tidningen för läsombud och högläsare

**”JAG VILL
BERÄTTA SAKER!”**
Möt Johan som
gett ut en diktsamling

Tema:
Unga vuxna

BOKBUD I ÖSTHAMMAR • POESIVERKSTAD PÅ SKANSEN
LÄTTLÄSTA BOKTIPS • NY INSPIRATIONSFILM

Hej,

◆ Välkomna till ett nytt nummer av *Läsombudet*. Den här gången känns det som om vi har extra mycket intressant läsning att bjuda på! *Läsombudet* har varit på besök i Östhammar där arbetstagarna på den dagliga verksamheten Oasen skjutsar ut boklådor med lättläst till övriga grupper inom LSS i kommunen. Vi har också fått en frågestund med Johan Johansson Erik som är Sveriges första publicerade poet med Downs syndrom. Inspirerade av Johan ordnade läsombudsgruppen på MTM en diktverkstad med tävling på "Med alla sinnen" på Skansen, en dag för personer med funktionsvariation. I tidningen berättar vi om hur roligt det var att ta del av allt skapande. Självklart presenterar vi också vinnardikterna.

Utanför mitt fönster sprakar höstfärgerna för fullt, men när ni läsare har tidningen i handen så är det adventstider. Jag vill därför passa på att önska er alla en riktigt skön jul!

Vill ni få lite juliga boktips så kika in på läsombudswebben (mtm.se/lasombud). Där hittar ni också mycket annat som kan vara intressant.

Vi ses igen på det nya året. Det har många spännande utmaningar. Det är till exempel valår och extra viktigt att vi arbetar för allas delaktighet och möjlighet att göra sin röst hörd. Det och mycket annat kommer vi att lyfta här i *Läsombudet* 2018.

*Med hopp om en vit vinter
och mysiga lässtunder,*

Lovisa Karlsson Kjellin

REDAKTÖR

KALENDARIUM

PÅ GÅNG LANDET RUNT

1/2 Inspirationsdag i Nyköping för läsombud, kulturombud, högläsare m.fl. i Sörmland. Kontakt: Victoria Lagerkvist, e-post victoria.lagerkvist@dll.se

Håll koll på kalendern på Läsombudswebben (mtm.se/lasombud) för senaste nytt.

JAG ÄLSKAR MÖRKRET

Jag gör slängkyss till mörkret
som jag älskar så väldigt mycket
Jag ser mina ögon
Jag ser ingenting
Jag älskar mörkret som finns i mitt hjärta
Mörkret kommer till mig
och mörkret är vackert
Mörkret är där för mig i mitt hjärta

Av Johan Johansson Erik.
Läs mer om Johan på sidan 7.

Läsombudsgruppen på MTM

Kontakta oss om du vill tipsa om något till kalendariet eller *Läsombudet*, om du vill uppdatera dina kontaktuppgifter i registret eller om du undrar över något.

Kontakt allmänna frågor och register | info@mtm.se
Lovisa Karlsson Kjellin | lovisa.karlsson.kjellin@mtm.se
Catharina Kåberg | catharina.kaberg@mtm.se
David Södergren Medin | david.sodergren-medin@mtm.se
Tom Weegar | tom.weegar@mtm.se

Läsombudet kommer ut fyra gånger per år. **Ansvarig utgivare:** Magnus Larsson, **Redaktör:** Lovisa Karlsson Kjellin, **Redaktion:** Lovisa Karlsson Kjellin, David Södergren Medin, Tom Weegar, Catharina Kåberg, **Layout:** Tom Weegar, **Omslagsfoto:** Sara Appelgren, **Tryck:** Edita Boberg, **ISSN:** 2002-1674, **ISSN digital utgåva:** 2002-1682. **Myndigheten för tillgängliga medier**, Box 5113, 121 17 Johanneshov, **E-post:** info@mtm.se, **Webb:** mtm.se, **Webb läsombud:** mtm.se/lasombud

Inspirationsfilm om läsning i omsorgen!

Nu finns det en ny film för alla som arbetar läsfrämjande med och för äldre och personer med utvecklingsstörning. Använd filmen på inspirations- och utbildningsdagar och på möten med chefer, kollegor, politiker och andra som behöver informeras om varför läsning i LSS- och äldreomsorg är så viktigt. Det är en film fylld av energi, värme och glädje som visar vad mycket det ger att arbeta med böcker och läsning.

Filmen är inspelad på Oasen,

en grupp inom daglig verksamhet LSS i Östhammar, och på Stenfalken som är en dagverksamhet för personer med demens i Enköping. Vi får möta personal och läsombud, en frivillig högläsare, deltagare på verksamheterna, verksamhetschefer och en bibliotekarie som alla ger sina perspektiv på vad läsfrämjande inom omsorgen ger. Du hittar filmen på läsombudswebben (mtm.se/lasombud) från 1 december.

Filmspelning pågår! Foto: Catharina Käberg

Ny broschyr om läsning i LSS- och äldreomsorg

"Läsning i omsorgen – för äldre och personer med funktionsnedsättning" är en åttasidig informationsbroschyr som berättar varför läsning är så viktigt, vilka tillgängliga medier som finns och hur läsningen blir möjlig med hjälp av läsombud och högläsare. "Läsning i omsorgen" ersätter MTM:s informationsbroschyr "Läsombud och högläsare". Broschyren finns att ladda ner eller beställa på läsombudswebben på mtm.se/lasombud.

De röda sjalarna sprider sig

I Hässleholm stickade kvinnorna på demensföreningens stickcafé härliga röda sjalar till läsestunderna på Kaptensgårdens demensavdelningar.

I *Läsombudet* nr 2/2016 berättade vi hur uppskattade sjalarna blivit och det har gett ringar på vattnet. På demensföreningen i Härnösand blev de så inspirerade att de efterlyst stickbeskrivningen. De vill också sticka sjalar till deltagare i sina högläsningssgrupper. Har idén spridit sig till fler orter? Hör gärna av dig och berätta!

Nya läsombud i Jönköpings län

Den 12 september var det en heldagsutbildning i Jönköping för nya läsombud inom LSS i Jönköpings län. Hela 37 personer från olika grupp- och kortstäder deltog och kan nu visa diplom på att de är utbildade läsombud. Dagen var ett samarbete mellan Studieförbundet Vuxenskolan, regionbiblioteket och MTM.

Lättare för asylsökande med läsnedsättning att låna talböcker

Personer som söker asyl i Sverige och behöver talböcker på grund av sin läsnedsättning har nu möjlighet att skaffa sig ett konto i Legimus.

För att skriva in sig behöver den asylsökande ett giltigt LMA-kort. Alla asylsökande får LMA-kort

från Migrationsverket. Biblioteken sköter introduktion och registrering, precis som med övriga användare. Med Legimus kan man låna talböcker direkt till sin dator, surfplatta eller mobil.

Linus levererar lådorna

Linus Eriksson på Oasens dagliga verksamhet i Östhammar älskar att cykla. Han tycker också om läsestunderna på jobbet och att ta ansvar. Han är helt enkelt som klippt och skuren för uppdraget att på sin cykel leverera LL-boklådor till andra verksamheter inom LSS i Östhammar.

Linus cyklar ut med lådor till de fyra verksamheter som finns inne i Östhammar.

På Oasen hade man tidigare ett eget lånebibliotek med lättlästa böcker för grupper inom daglig verksamhet och gruppbovärdar i Östhammars kommun. Ett bibliotek som under många års tid byggts upp av arbetshandledaren Kristina Sundberg. Kristina blev ett av de allra första läsombuden i Sverige i samband med Centrum för lättlästs första läsombuds-

projekt i mitten av 1990-talet, och hon fortsatte med stort engagemang att vara det fram till sin pension för ett par år sedan.

Böckerna i det egna biblioteket på Oasen finns kvar, men hur utlåningen av böckerna sker har förändrats. När några av grupperna började få svårt att

ta sig till Oasen för att låna, så förvandlades verksamheternas gemensamma bil vissa dagar till Bokbil och man startade med uppsökande verksamhet istället.

När Linus började arbeta på Oasen för ungefär ett och ett halvt år sedan fick Bokbilen en filial, Bokcykeln. Nu jobbar Linus arbetskamrater Robin och Johannes tillsammans med en personal med Bokbilen varannan torsdag. Då kör de ut boklådor till de tre grupper och den gruppobostad som ligger allra längst bort i kommunen, i Österbybruk, samtidigt som Linus cyklar ut med lådor till de fyra verksamheter som finns inne i Östhammar. Personalen på Oasen ringer i förväg och berättar att Linus är på väg så att någon kan möta upp.

– Blir de glada när du kommer? frågar jag.

– Ja!!! svarar han med eftertryck och strålande, glada ögon.

Totalt har man i dagsläget tjugo olika boklådor och tio till är på gång. Man har inga särskilda teman för lådorna utan innehållet är blandat för att alla ska kunna hitta något som intresserar dem. Det finns både faktaböcker, skönlitteratur och humoristiska böcker på olika nivåer i lådorna. I varje låda finns det också ljudböcker så att de som har svårt att läsa tryckt text ska kunna läsa själva genom att lyssna, om de så vill.

När det gäller Linus är ansvaret för Bokcykeln inte hans enda uppgift. Han håller också i tisdagarnas YouTube-lyssning. Då får kompisarna i gruppen önska en artist eller en låt som Linus letar fram på datorn och lägger upp på Oasens egen filmduk, och så tittar, lyssnar och sjunger de tillsammans.

Andra viktiga uppgifter för Linus är att vara sekreterare vid de arbetsplatsmöten som man har på Oasen var sjätte vecka, att hjälpa vaktmästaren och andra cykeljobb som till exempel att hämta och lämna post och tvättsäckar.

– Vilken av dina uppgifter är allra roligast? undrar jag.

– Det är ... cykeljobben, svarar Linus efter att ha funderat en stund. Och att hjälpa vaktmästaren, tillägger han glatt.

Text och foto: Catharina Kåberg

David Stavenow och Linus diskuterar bästa vägvalet.

Anna Persson och Johannes Jansson.

Linus i full fart! På väg till sugna läsare.

En dag för skapande på Skansen

– Läs upp vad jag har skrivit!

MTM:s poesiverkstad är i gång. Besökarna skriver, plockar med inspirationsorden på bordet, funderar och skriver vidare. Någon skriver om kärlek, några diskuterar högljutt vilket fotbollslag som förtjänar en dikt och någon vill ha hjälp med själva skrivandet. Skaparlusten är stor och alla har något att berätta.

Felipe funderar kring sin dikt.

Det är en solig dag på Skansen och runt två tusen besökare från dagverksamheter, särskolan och boenden har kommit till "Med alla sinnen" för att prova på att laga hälsosamt fika, sjunga allsång, dansa, blåsa såpbubblor och mycket annat. Det är FUB, Studieförbundet Vuxenskolan, Autism- och Aspergerföreningen och MTM som tillsammans med Skansen bjudit in till en dag för alla med funktionsvariation.

– För oss är det här ett fantastiskt tillfälle att träffa några av våra användare direkt, berättar David som arbetar med MTM:s läsombudsverksamhet. Diktskapandet har också varit en bra ingång till samtal. Det var kul att se att det fungerade så bra att laminera "diktord" och ha med oss som inspiration för de som känner sig osäkra.

Text och foto: Lovisa Karlsson Kjellin

Diktskapandet var en bra ingång till samtal.

Vinnardikterna

MTM:s diktävling på "Med alla sinnen" fick in 25 dikter. Vi har läst dem alla och möttes av lekfulla rim, vackert bildspråk och starka känslor. Vinnardikterna kan ni läsa här.

Alla vinnarna har fått varsitt paket med de lättlästa böckerna *Bästa brorsorna* och *Brorsor med brudar*.

Vargen ylar i månsken på Skansen
För den har inte svansen
Han tappade bara balansen
När apan blev biten i svansen på Skansen
Då ropade ugglorna på vaken
Mitt i natten
För de var törstiga på vatten
Som katten hällde ut i nattsvarta natten
på Skansen

Av Janne "Pinky" Höjer

Om Vaiana var hos mig
Skulle hon vara min tjej
Jag önskar att hon fanns på riktigt
Men det här är bara en dikt som är viktigt

Av Maximilian Törnberg

Kärlek är svårt
Att lida utan att älska är svårt
Att älska utan att lida är icke möjligt
Att älska är svårt

Av Alexander Josephson

Tittar på er när mörkret faller
När ni himlen lyser upp
med ert ljusblå sken

Av Pontus Karlsson

En dag på jobbet
Spelar tennis
I rymden
Inte fotboll

Av Tim Odensjö

5 FRÅGOR TILL...

Tema:
Unga vuxna

Johan Johansson Erik som just gett ut boken *Johans poesi*, en samling med 19 dikter. Johan skriver om livet, om kärlek och sorg, jobbresor, sjukhuskräck och naturens magi.

1 Hej Johan, berätta lite om dig själv.

Jag är 27 år och bor på landet. Jag jobbar på daglig verksamhet och åker buss varje dag för att komma dit. Jag tycker om musik, resa, bada, spela minigolf och skriva poesi.

2 Varför skriver du dikter? Vad inspirerar dig?

Det är roligt att skriva poesi, då är det bra att ha fantasi och det har jag. Jag vill berätta saker. När jag läser om något eller lyssnar på låttexter så får jag ofta idéer att börja skriva.

3 Kan du ge något tips till den som vill börja skriva?

Försök att börja skriva tankar i vanliga meningar först.

4 Vad läser du själv?

Jag läser dagstidningar varje dag, motortidningar, historie- och vikingaböcker. En bok som jag gillar är *Sofias längtan* av Sofia Isaksson och Linda Fastén.

5 Har du några andra stora intressen än att skriva?

Jag har två drömmar: att ta Epa-traktorkörkort och att arbeta som

– Jag har två drömmar: att ta Epa-traktorkörkort och att arbeta som journalist, berättar Johan Johansson Erik.

journalist där jag får skriva olika typer av texter – det skulle vara fantastiskt! Ett stort intresse jag har är att spela teater. Jag var med i en teatergrupp i Gnesta men tyvärr lades den ner.

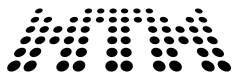
Text: Lovisa Karlsson Kjellin

Foto: Sara Appelgren

På sidan 2 i det här numret hittar du dikten *Jag älskar mörkret* av Johan Johansson Erik.

Johan Johansson Eriks bok är illustrerad av Kim W Andersson, som även gjort omslaget.

MYNDIGHETEN FÖR
TILLGÄNGLIGA MEDIER

Box 5113
121 17 Johanneshov

B

SVERIGE
Porto betalt
Port payé

BOKTIPSET!

Tema:
Unga vuxna

Lättläst för **UNGA VUXNA**

Starka känslor, stora intressen och fokus på samhället idag.

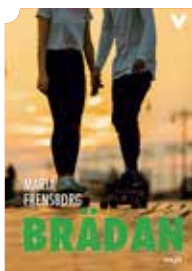
Det de här böckerna har gemensamt är att de handlar om unga människor

– och att de är riktigt bra!

BRÄDAN

av Maria Frensborg

Jens åker skateboard och har lärt känna Maria i rampen. Nu är det två veckor sedan de sågs och Jens längtar efter Maria. Han tänker på henne varje dag. Men han vet inte om Maria känner likadant. Till slut vågar han fråga henne om de ska ses. När Maria kommer till rampen har hon med sig Dylan. En kompis. Eller är han något mer?

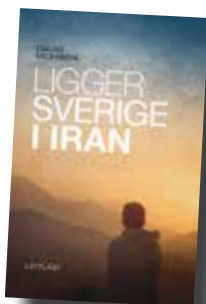
En riktig feelgood-bok! *Brädan* är den tredje boken i serien om Jens och Maria.

Vilja, nivå small, lix 12

LIGGER SVERIGE I IRAN

av David Mohseni

Som 10-åring flyr David undan talibanernas våld i Afghanistan och tar sig ensam till Iran, där han bor och jobbar i en källare under lång tid. Som betalning får han mat och sängplats. Så småningom fortsätter den farofyllda flykten. Flera

gångar skadar han sig så illa att han nästan dör. Efter fyra långa år når han Sverige. Läs Davids gripande och personliga berättelse! *LL-förlaget, nivå 3 – lätt*

NÄR HUNDARNA KOMMER

av Jessica Schiefauer

Ester och Isak möts på en fest och blir genast förälskade. De har bara ögon för varandra och Isak märker inte hur dåligt hans lillebror Anton mår. När Anton en natt smyger in med blod på kläderna är det för sent.

Författaren är inspirerad av flera verkliga händelser, men historien är påhittad. Det är en stark och sorglig berättelse om kärlek, hat och våldets destruktiva krafter.

Vilja, nivå X-large, lix 15

DEMONEN

av Mats Johansson

Anna älskar bilar och längtar efter spänning i tillvaron. Enligt en lokal vandringsägen finns det en demon som visar sig på natten och utmanar ungdomar på bilrejsning. En snöig natt möter Anna demonen och antar utmaningen. Hon går med på att tävla längs en öde skogsväg. Men täv-

lingen slutar inte riktigt som Anna tänkt sig ...

Demonen är sådär lagom ryslig och spöklik.

Vilja, nivå X-large, lix 17

TJOCKARE ÄN VATTEN

av Anne Cassidy

George och Lennie är kusiner. De har ont om pengar och reser längs Englands sydkust för att hitta jobb. George är 19 år, men tar hand om sin äldre kusin. Lennie är jättestor och snäll, men lyckas alltid hamna i trubbel. George måste kämpa hårt för att skydda honom. Men hur långt är han villig att gå för att göra det?

Tjockare än vatten är en modern variant av John Steinbecks klassiker *Möss och människor*. *Argasso, serien Läsvänligt*

= boken finns även som talbok att låna via ditt lokala bibliotek eller Legimus.

Text: Viveka Norström Hallberg,
Helena Lingmert och Clara Lindström